

№ 16/1960.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 16/1960
med anledning av Ålands landskapsstyrelsens
framställning till Ålands landsting med för-
slag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat
för landskapet Åland under år 1961 (26/1960).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbe-
gärt utskottets utlåtande, får utskottet värdsamt anföra följande:

Landskapsstyrelsens ordinarie budgetförslag för 1961 uppvisar en av-
sevärd ökning i förhållande till den ursprungliga budgeten för 1960. Be-
aktas den redan godkända första tilläggsbudgeten för 1960 och det till
utskottet remitterade förslaget till andra tilläggsbudget, tillsammans
uppgående till ungefär 90 Mmk, är dock skillnaden icke mer än cirka
137 Mmk. Vid jämförelse bör härifrån ytterligare avdragas de 100 Mmk,
som under 12 Ht. upptagits för vid avräkning återgående utjämningsför-
skott, varefter den erhållna skillnaden, 37 Mmk, utgör den faktiska
skillnaden mellan budgetförslaget för 1961 och hittills budgeterade och
föreslagna anslagsbelopp för 1960. Denna skillnad, representerande en
ökning på mindre än 4 %, synes icke vara större än vad som kan antagas
utgöra kostnadsstegringen under ett års tid i dessa tider.

I statsförslaget för 1961 enligt regeringens proposition (prop.
73/1960) har i jämförelse med ordinarie statsförslaget för 1960 de egent-
liga utgifterna ökats med 12,7 %, de inkomstbringande kapitalutgifterna
med 18,9 % och de icke inkomstbringande kapitalutgifterna med 8,8 %
utgörande samfällt en ökning på 13,4 %. Om landskapsstyrelsens förslag
jämföres med ursprungliga ordinarie budgeten för 1960 ökad med första
tilläggsbudgeten, i vilken rikets slutligen fastställda statsförslag för
1960 beaktats, befinnes den verkliga ökningen vara 7,7 %, då man bortser
från den tidigare nämnda bokföringstekniska utgiften under 12 Ht. på 100
Mmk. Man finner härav, att landskapsstyrelsens förslag icke återspeglar
den utgiftsökning, som landets regering ansett sig kunna föreslå för
det kommande året. Med hänsyn härtill har utskottet ägnat sådana utgifts-
moment särskild uppmärksamhet, vilka böra upptagas i proportion till ri-
kets motsvarande anslag. Ehuru riksbudgetens slutliga utformning icke
hinner fastslås förrän Landstinget besluter om ordinarie budgeten för
nästa år, anser utskottet att en realistisk budgetering kräver upptagande
av anslag i proportion till regeringens förslag men emotser samtidigt,
att landskapsstyrelsen följer med utvecklingen i riksdagen och tager
hänsyn till där eventuellt företagna nedskärningar.

Utskottet omfattar de av landskapsstyrelsen framförda synpunkterna på
reservationsanslagens bibehållande. Det bör härvid enligt utskottets

mening betonas, att de på sådana anslag efter budgetåret förda utgifter-
na fortfarande äro att hänföra till budgetåret vad beträffar jämförelsen
med rikets motsvarande utgifter. Den omständigheten, att i något fall
motsvarande utgifter i samma proportion icke förekomma i riket under det
år, då medlen komma till användning, bör alltså icke påverka kompensa-
tionen av utgiften. Reservationsanslagens bibehållande medför också den
fördelen, att därigenom klart framgår, vilket års riksutgifter den verk-
ställda utbetalningen anses motsvara. Under remissdebatten berörde ett
flertal landstingsmän de under hösten införda inskränkningarna i rätten
för resande att tullfritt medföra varor från Sverige. Då utskottet an-
ser, att åtgärden ställer landskapets befolkning i en sämre ställning
än andra medborgare i landet, ävensom att beslutet tillkommit utan beak-
tande av stadgandena i självstyrelselagen, anhöll utskottet hos Talman-
nen om ett utlåtande i ärendet. På grund av den promemoria Talmannen
tillställde utskottet föreslog utskottet, att Talmannen skulle genom
konferens med vederbörande tjänstemän i tullstyrelsen söka nå en revi-
sion av tullstyrelsens i ärendet fattade beslut. Talmannen har den 2
innevarande december konfererat med generaldirektör Nikolaj Saarnio och
tullrådet Holger Sandström, vilka visade förståelse för de synpunkter,
som framfördes från landskapets sida, samt utlovade en revision av be-
stämmelserna efter det landskapsstyrelsens utlåtande inhämtats i ärendet.
Frågan torde sålunda bliva föremål för behandling i den ordning 12 §
självstyrelselagen förutsätter.

Innan utskottet övergår till detaljmotiveringen må slutligen framhål-
las, att det föreliggande budgetförslaget är grundligt genomarbetat och
väl motiverat. Ehuru budgetförslaget som sig bör utdelades till lands-
tingsmännen på höstsessionens första dag och fastän en avsevärd förläng-
ning av sessionstiden utverkats, har utskottet varit tvunget att behandla
framställningen i ett forcerat tempo. Utskottet anser därför, att en
ajournering av höstsessionens sista vecka borde övervägas, måhända i kom-
bination med en ändring av höstsessionens början till en något tidigare
tidpunkt. Därvid bör dock beaktas, att tillräcklig tid för beredning av
budgetförslaget måste reserveras för landskapsstyrelsen.

Inkomster.

5:I:1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning. Utskottet har höjt momen-
tets summa med beaktande av på utgiftssidan föreslagna ändringar.

Utgifter.

1:I:1. Landstingsmännens arvoden m.m. (f)

Med hänsyn till

Landstingets den 28 sistlidne november fattade beslut om ändring av landstingsmannaarvodet har utskottet höjt anslaget här för till 9.500.000 mark.

1:I:9. Hyra för landstingets lokaler m.m. (f). Utskottet har vid behandlingen av detta anslag och anslaget under 2:I:5, avseende hyror för landskapsstyrelsens lokaler i Mariehamns stadshus och på andra platser funnit anledning påminna om undersökningen angående möjligheterna att uppföra ett ämbetsverkshus för landskapets myndigheter och Ålands museum. Denna undersökning, som med hänsyn till den allt större utrymmesbristen inom stadshuset, museets synnerligen otillfredsställande lokaler och de praktiska olägenheterna av självstyrelseorganens förläggande till många olika platser, synes bli alltmer brådskande, borde enligt utskottets mening slutföras av landskapsstyrelsen inom inkommande år. Den framställning om extraordinarie anslag, som Landstinget år 1954 översände till Ålandsdelegationen, angående medel för tomt för en landskapsgård, har bordlagts i Ålandsdelegationen i väntan på tilläggsutredning från landskapsstyrelsen enligt vad utskottet inhämtat. Framställningen avsåg inköp av en tomt norr om den s.k. Ålandsplan i Mariehamn. Denna tomt kan i dagens läge med beaktande av de stora tilläggsområden, som från nyåret anslutas till staden, anses ligga centralt och i en omgivning, som väl lämpar sig för en offentlig byggnad. Sedan gatunätet i det nuvarande stadsområdets norra del fullt utbyggt, kommer platsen också att vara lättillgänglig för resande från landsorten, varförutom tillräckliga parkeringsutrymmen utan svårighet bör kunna anordnas. Möjligen kunde en förskjutning av tomten åt norr eller nordost ifrågakomma.

2:I:1. Avlöningar vid landskapsstyrelsen. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen undersöker möjligheterna att bringa avlöningen för landskapsagronomen och landskapsförstämästaren i rätt proportion till motsvarande befattningshavare i riket.

2:I:2. Ledamöternas i landskapsstyrelsen arvoden m.m. (f). Anslaget har höjts med hänvisning till motiveringen under 1:I:1.

3:I:1. Avlöningar vid polisnärheten i Mariehamn. Utskottet har hört såväl stadsdirektören Aron Häggblom som polismästaren Lars Rönnqvist vid behandlingen av polisnärhetens i Mariehamn budget. Med hänsyn till att Mariehamns stads område genom inkorporeringen ökar med ca 200 % och folkmängden i staden med ca 40 %, är en ut-

ökning av såväl personal som utrustning påkallad. Utskottet anser sig kunna omfatta förslaget om den utökade personalen med hänsyn till, att den polisbil, som är avsedd att anskaffas, medför betydligt större effektivitet. Den alltmer omfattande turisttrafiken, som förefaller att småningom medföra en längre säsong än vad tidigare varit fallet, medför ett tungt ansvar för polisens preventiva verksamhet med tanke på de ohyggliga brott, som förövats på campingplatser i riket. Utskottet har jämväl tagit del av polisinrättningens tjänstgöringsplan för inkommande år samt av jämförande tabeller mellan dels Mariehamn och dels Hangö, Ekenäs, Borgå och Lovisa samt funnit, att den föreslagna utökningen av polisinrättningens personal måste anses nödvändig. Stadens kostnader för polisinrättningen beräknas för 1960 uppgå till 950 mk/invånare och 1961 till 880 mk/invånare.

4:II:1. Avlöningar vid Ålands centralsjukhus. Utskottet har vid behandlingen av centralsjukhusets budget besökt sjukhuset och hört chefsläkaren Gunnar Hellström samt sysslomannen Rolf Eriksson. Nyttillkommande personal för nästa år är en röntgenöverläkare och ett tekniskt biträde. Utskottet anser den fördel en fast anställd röntgenläkare skulle innebära vara av sådan betydelse, att förslaget bör förordas. Anställande av ytterligare ett tekniskt biträde såsom extraordinarie befattningshavare synes behövt med hänsyn till det alltmer omfattande laboratoriearbetet.

Utskottet undersökte också användningen av sjukhusets epidemiavdelning och sköterskebostäder. I epidemiavdelningen finnes för närvarande ögonläkarens mottagning och ett speciallaboratorium skall dessutom inrättas. Dessa kunde måhända överflyttas till sköterskeflygeln, om epidemiavdelningen skall friställas för en avdelning för kroniskt sjuka. I sköterskeflygeln kan åtminstone en våning helt friställas. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen undersöker möjligheterna att utnyttja de oanvända utrymmena, som för närvarande icke inbringa inkomster men väl draga kostnader för uppvärmning m.m. En våning i sköterskeflygeln kunde förmodligen till rätt måttliga kostnader ombyggas till mindre bostadslägenheter för gift personal. Då utvecklingen synes gå mot allt mindre beläggning på sköterskebostäderna bör denna fråga utredas i brådskande ordning och såvitt möjligt erforderliga åtgärder föreslås redan till Landstingets stundande vintersession.

4:II:2. Kosthållningen vid Ålands centralsjukhus. Sjukhusets kosthållning har visserligen icke vad totalutgifterna beträffar ökat under de senast förflutna åren, men kostnaden per vård dag för sjukhuset och centralsanatoriet samfällt uppvisar en markant ökning för år 1959. I jämförelse med centralsjukhusen på fastlandet har utskottet funnit, att kosthållet hos oss ställer sig betydligt dyrare. Utskottet har anställt jämförelse med ett sjukhus av motsvarande storlek på fastlandet och kommit till en kostnadsskillnad på inemot 10 % till centralsjukhusets nackdel, ehuru ifrågasvarande sjukhus på fastlandet hörde till dem, som hade jämförelsevis höga kosthållsutgifter. I någon mån förklaras skillnaden av högre priser på livsmedel i landskapet, märkligt nog t.o.m. på varor, som produceras i landskapet, såsom mjölk och smör, samt av det låga antalet vård dagar under 1959. Utskottet anser dock, att kostnaderna för sjukhusets kosthåll bör kunna minskas utan försämring av matens kvalitet genom noggrann kontroll av förbrukningen och måhända också genom förmånligare inköp av livsmedelspartier. Den omständigheten, att för kosthållningen anvisats lika stort anslag för 1961 som för innevarande år, bör icke tolkas så, att anslaget är avsett att förbrukas i sin helhet oberoende av antalet vård dagar och personalkost dagar, utan fastmer bör månatligen kontrolleras, att förbrukningen av livsmedel står i proportion till antalet vård dagar och av personalen lämnade matkuponger samt att utgifterna för kost hållas på vid sjukhusen i landet gängse nivå.

4:II:15. Till landskapsstyrelsens disposition för centralsjukhuset. Under remissdebatten påpekades, att sjukhusets patientbibliotek har ett obetydligt urval litteratur, vilket jämväl gäller centralsanatoriets bibliotek. Utskottet har också i denna fråga hört sjukhusets ledning och anser en förbättring av möjligheterna att låna böcker till patienterna vara på sin plats. Då likväl större litteraturanskaffningar blott småningom kunna medföra ett rikhaltigt bibliotek, anser utskottet, att landskapsstyrelsen kunde undersöka möjligheterna till samarbete med Mariehamns stadsbibliotek. Skulle detta biblioteks rätt rikhaltiga urval, kompletterat också med centralbibliotekets litteratur, stå till patienternas disposition, torde en betydligt bättre lösning åstadkommas därmed än genom egna litteraturanskaffningar. Enligt uppgift skall smittofara icke vara att räkna med varken från sjukhuset eller

sanatoriet. Skötseln av biblioteket torde mot ett mindre tillläggsarvode kunna omhänderhas av t.ex. sanatoriets arbetsterapeut.

- I:1. Avlöningar vid Ålands lyceum. Utskottet har av landskapsstyrelsen emottagit en skrivelse, vari påpekas att en av lyceets äldre lektorer på grund av numera inkommen utredning bör hänföras till 28 i stället för 27 avlöningsklassen, då vederbörande den 1.9. 1960 uppnådde 10 tjänsteår vid läroverk. Meddelandet föranleder en ändring i momentet såtillvida, att antalet äldre lektorer i 28 avlöningsklassen ökar till 5 och i 27 avlöningsklassen minskar till en.

Utskottet har vid besök på lyceet funnit, att den på sensommaren slutförda tillbyggnaden är, tillsammans med vissa redan färdigställda utrymmen i den gamla delen, som är under ombyggnad, i användning och behjälpligt tjänar skolans utrymmesbehov under innevarande läsår. Specialsalarna äro dock icke färdigställda, vilket givetvis inverkar menligt på undervisningen. Bespisningsköket måste tillsviðare användas för undervisningen i huslig ekonomi, då undervisningsköket ännu är utan inredning. Leveransen av denna inredning har blivit avsevärt fördröjd. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen förbereder elevbispisningens ordnande från den tidpunkt, då bispisningsköket kan tagas i bruk för sitt egentliga ändamål.

- II:17. Sjömansskolan. Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag om sjömansskolans provisoriska inrättande i gemensam administration med Ålands sjöfartsläroverk såsom en temporär anordning till dess man slutligt kan taga ställning till skolans administration. Då landskapsstyrelsen tillsviðare icke tagit slutlig ställning till denna fråga och utredningen om gemensamma utrymmen för sjömansskolan och yrkesskolan överlämnats till landskapsstyrelsen först i slutet av sistlidna november månad samt sjömansskolans placering synes vara en betydelsefull omständighet vid frågans avgörande, anser utskottet det tillsviðare vara för tidigt att taga upp frågan till slutligt avgörande.

- II:12. Ltm. Lennart Mattsson m.fl.:s finansmotion. Utskottet omfattar motionärernas förslag om resande av en staty av Frans Petter von Knorring för att hedra minnet av denna betydande föregångsman på såväl det kulturella som det ekonomiska området. De av skulptören Håkan Bonds gjorda skisserna ha förevisats utskottet. Föreslagna 500.000 mark ha införts såsom en ökning av momentet till

landskapsstyrelsens disposition för undervisnings- och bildningsväsendet.

- I:26. Sänkning av räntan på lantbrukets grundkredit (r). Ehuru det förefaller troligt, att förslaget till lag om lantbrukets grundkredit icke kommer att godkännas i riksdagen och det under detta moment upptagna anslaget sålunda icke kommer att kunna utnyttjas från nästa års början, har utskottet i detta skede ansett, att momentet bör bibehållas i avvaktan på utvecklingen i riket.
- II:5. Fiskeriundersökningar (f). Utskottet har hört fiskerikonsulenten Magnus Westling i hans egenskap av Ålands Fiskarförbunds sekreterare, beträffande fiskeriundersökningarna i landskapet. Det av landskapsstyrelsen föreslagna anslaget är för knappt för att möjliggöra undersökningar i den omfattning, som undersökningsledaren, professor Bo-J. Wikgren föreslår. Då fiskeriundersökningarna i landskapet ha mycket stor betydelse för fisket i havet i vårt land överhuvud, synes det utskottet angeläget att undersökningarna få största möjliga omfattning.
- I:7. Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar. Frågan om en fiskehamn i närheten av Mariehamn har tillsvidare icke blivit slutligt utredd. Då frågan är av brådskande natur emotser utskottet, att landskapsstyrelsen till Landstingets stundande vintersession inkommer med förslag i ärendet.
- II:9. Bidrag för skogsförbättringsarbeten (r). Utskottet har hört landskapsförstmästaren Bertil Lindroos vid behandlingen av anslagen för skogsvårdens främjande. Anslaget till bidrag för skogsförbättringsarbeten har utskottet ansett sig kunna föreslå höjt till 4.000.000 mark. I riket har anvisats 500.000.000 mark för ändamålet i förslaget till 1961 års budget.
- I:10. Främjande av och tillsyn över den privata skogshushållningen. Också detta anslag bör kunna höjas med hänsyn till i riket för motsvarande ändamål anvisade medel.
- I:4. Rådgivning för och annat främjande av hem- och småindustrin. Utskottet har vid behandlingen av detta anslag hört diplomekonom Klas Eklund, som meddelade, att Ålands Företagarförening avser att till år 1962 anställa en konsulent för verksamheten. Intill dess skall sakkunniga från riket anlitas för tillfälliga konsulentuppdrag. Förslaget anslag synes vara tillräckligt.
- I: Arbetsledning, avlöningar. Vid behandlingen av väganlagen hörde utskottet vid flera tillfällen vägingenjören Bo Wilenius. Utskot-

tet har dessutom företagit resor till Saltvik, Sund, Finström, Hammarland, Eckerö, Lemland och Lumparland för att göra sig förtroget med planerade vägbyggnadsföretag.

Utskottet har fått den uppfattningen, att det ökade arbete, som bygdevägarnas successiva övertagande medför, kommer att inom en snar framtid fordra ökning av antalet vägmästare i landskapet. Då landskapsstyrelsen icke tillssvidare föreslagit åtgärd i denna riktning, har utskottet dock i detta sammanhang begränsat sig till ett påpekande härom utan ändringsförslag i budgeten.

1. Bilfärjetrafik Vårdö-Brändö. En stilistisk ändring har införts.
2. Bidrag till kommunalvägar. Vtm. Evald Häggbloms m.fl:s finansmotion. Med anledning av motionen har utskottet hört vägin-
geniören Bo Wilenius. En färjeförbindelse över Ängösund skulle möjliggöra transporter av lättare fordon över sundet och vidare till Bussö samt i någon mån förbättra förbindelserna till Bergö by. Då frågan behöver ytterligare utredas, anser utskottet att anslag icke i detta skede kan upptagas i budgetförslaget utan hemställer hos landskapsstyrelsen om en närmare utredning i ärendet för därav påkallat förslag i tilläggsbudget under inkommande år.
3. Motorfordonstrafiken, avlöningar. Enligt 9 § landskapslagen den 4.12.1958 om motorfordon i landskapet Åland (25/58) skall bilbesiktningsmannen numera kallas trafikinspektör, vilken benämning också täcker hans uppgifter som inspektör för landskaps motorbåtar och färjor. Utskottet har med anledning härav ändrat momentets text.
4. Sociala utgifter. Ett skrivfel i huvudtitelns rubrik har rättats.
5. Enligt 61 § landskapslagen om socialhjälp (21/56) skall kommun, som något år betungas av socialhjälpstgifter i oskäl-
lig grad, kunna beviljas understöd av landskapsmedel. Stad-
gandet motsvaras av ett likalydande stadgande i rikets lag om
socialhjälp av den 17.2.1956 (FFS 116/56). Anslag för detta
ändamål har likväl tillssvidare icke upptagits i rikets budget,
varför av kompensationshänsyn anslag för ändamålet icke kunnat
införas i förslaget.
6. Ålands arbetsförmedlingsbyrå, avlöningar. Landskapsstyrelsen
anför i detaljmotiveringen, att avsikten är att bibehålla den
nuvarande organisationsformen till dess arbetsförmedlings-

byråns verksamhet kan omorganiseras enligt landskapslagen om arbetsförmedling av den 30 juni 1960 (23/60). På grund härav har landskapsstyrelsen upptagit de nuvarande avlöningarna i förslaget. Ehuru utskottet i princip omfattar landskapsstyrelsens förslag om befattningshavarnas bibehållande i tjänsteavtalsförhållande, anser utskottet att benämningen avtalslön icke i detta fall kan användas, då begreppet enligt finländsk terminologi avser avlöning enligt avtalslöneklasserna (lagen om avlöning i statens tjänster och befattningar 22.12.1942 § 6 FFS 1030/42, ändrad senast 276/60). Utskottet föreslår därför, att momentet ändras så, att 1.100.000 mk ställes till landskapsstyrelsens disposition såsom förslagsanslag för ifrågasvarande avlöningar.

I:1. Ålands centralsjukhus för anskaffning av inventarier och instrument. Vid behandlingen av detta moment upptog utskottet till behandling jämväl ltm. Valter Nordas m.fl:s finansmotion angående anslag för tandläkarutrustning till sjukhuset. Utskottet hörde i ärendet chefsläkaren Gunnar Hellström, som ansåg, att tandvården också nu blir tillfredsställande ordnad. Patienter, som kunna remitteras till tandläkare i staden, bli skötta därstädes, medan i andra fall tandläkare kallas till sjukhuset för att därstädes utföra nödiga åtgärder. Sjukhuset förfogar visserligen över en underläkare, som har tandläkarutbildning, men han har sällan möjlighet för sina ordinarie arbetsuppgifter att åtaga sig tandläkaruppgifter, även om en utrustning finnes på sjukhuset. Med hänsyn till chefsläkarens utlåtande har utskottet beslutat avstyrka motionen.

1. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r). Efter jämförelse med rikets motsvarande anslag (1958 - bokslutet - c:a 2,57 miljarder, 1959 - bokslutet - c:a 9,37 miljarder, 1960 - budgeterat - c:a 7,77 miljarder och 1961 - regeringens proposition - 9,10 miljarder) har utskottet funnit att landskapets vägbyggnads^{ans-}slag bör höjas väsentligt. De extraordinarie anslag, som beviljats för Marsundsbron, Prästöbron, Föglö färjförbindelse och det emotsedda extraordinarie anslaget för Vårdö färjförbindelse böra givetvis beaktas såsom motsvarande rikets investeringar för landsvägstrafiken. Efter att ha hört vägingenjören Bo Wilenius anser utskottet, att anslaget för 1961 med beaktande av ovannämnda faktorer kan upptagas till 77 Mmk.

Ltm. Ph. Eklöw m.fl:s finansmotion. Utskottet har beträffande den eventuella färjtrafiken över Långnäs i Lumparland hört vägingeniören Bo Wilenius, representanter för de samseglande rederierna Bore, FÅA och Svea och deras samarbetsorganisation Silja-rederiet, kommerserådet Algot Johansson och representanter för Viking-Linjen. De samseglande rederierna säga sig icke kunna garantera trafik till Mariehamn vintertid på grund av tidsförlust och stora kostnader men vilja icke heller garantera bilfärjetrafik på Långnäs året om. De äro dock beredda att förbinda sig att året om angöra Långnäs med antingen bilfärja eller med nattbåtarna, varför regelbunden trafik till denna plats kunde påräknas. Till Mariehamn äro rederierna villiga att gå under sommarsäsongen c:a 6 månader samt dessutom vid de större högtiderna, jul, nyår och påsk, då trafikbehovet är störst.

Anläggning av en hamn för färjor och turbåtar i Långnäs synes sålunda vara påkallad, ehuru utskottet icke kan underlåta att påpeka de menliga följderna för Mariehamns vinterhamn av den regelbundna trafikens upphörande. Den täta trafik, som för närvarande upprätthålles till stadens Västerhamn har medfört, att issvårigheterna under normala vintrar äro obetydliga. En konsekvens av de samseglande rederiernas planerade omläggning av trafiken är också, att den planerade fiskehamnen knappast kan förverkligas söderom Västerhamn.

Långnäs erbjuder onekligen mycket goda förutsättningar för en hamn för vintertrafiken. Det är dock möjligt, att en närmare undersökning kan visa, att förutsättningarna för en sådan hamn äro lika goda eller bättre på östra sidan av Björkö österom Lumparlands Svinö. Då de undersökningar, som erfordras för ett slutligt ställningstagande i denna fråga tillsvidare icke slutförts och då landskapet oberoende av privata jordförvärv har möjlighet att genom expropriation förvärva nödiga jordområden, anser utskottet, att anslag för inköp av jordområden i Långnäs icke behöver anvisas i detta skede.

Beträffande användningen av vägbyggnads- och vägförbättringsanslaget önskar utskottet ytterligare framhålla, att erforderliga busshållplatser borde anläggas vid de större landsvägarna på sådant sätt, att bussarna helt kunna uppställas utanför körbanan. Den avsevärda höjning av anslaget, som ut-

skottet föreslår, torde förslå jämväl för detta ändamål, ty enligt vägingeniören Bo Wilenius kan kostnaden beräknas till approximativt 2 Mmk. Vägarna Godby-Vårdö och Godby-Geta böra enligt utskottets åsikt i första hand förbättras med det på anslaget föreslagna tillägget. Vid besök i Haraldsby har utskottet gjort sig förtroget med den planerade sträckningen för vägen genom tätbebyggelsen. Utskottet har intet att erinra däremot. Besök har även gjorts i Finström för att studera de olika alternativen för vägdragningen mellan Grelsby och Bartsgårda. Då projekteringen av det senaste alternativet längre västerut från Tärnebolstad ännu icke slutförts, är det ännu för tidigt att uttala sig om de olika alternativens företräden. De lokala intressena i berörda kommuner torde bli beaktade vid behandlingen av vägplanen.

2. Anskaffande av vägmaskiner (r). Övertagandet av bygdevägarnas underhåll torde ställa krav på en utvidgning av landskapets egen maskinpark. Utskottet emotser att landskapsstyrelsen undersöker möjligheterna att för ändamålet upptaga tilläggsanslag under år 1961.
4. Lager- och garagebyggnader (r). Enligt uppgift av vägingeniör Bo Wilenius har landskapsstyrelsen för avsikt att under år 1961 uppföra en lager- och garagebyggnad i Kattby strax västerom Kattby andelshandel. Läget synes vara lämpligt för ändamålet. Utskottet har redan tidigare omfattat förslaget om en sådan byggnad för väghållningen i landskapets västra kommuner.
1. Anskaffning av en tjänstebil jämte telefoniutrustning. I motiveeringen till 3:I:1, polisinrättningsens i Mariehamn avlöningar, har utskottet omfattat förslaget om anskaffning av en polisbil till staden.
3. Lån för främjande av hem- och småindustrin till främjande av sysselsättning (r). Utskottet har hört diplomekonom Klas Eklund, som meddelade, att planer på flera större och mindre företag äro kända för Ålands Företagarförening. Då det tillssvidare är oklart, i vilken utsträckning planerna kunna förverkligas under inkommande år, ställer det sig svårt att för närvarande uttala sig om det aktuella behovet av understödslån. På grund härav ansåg utskottet, att landskapsstyrelsens förslag kunde omfattas ehuru efterfrågan på lån under innevarande år betydligt översteg det för ändamålet anvisade anslaget.
1. Jorddispositionsloan (r). Erfarenheterna av jorddispositionsverk-

samheten ha varit positiva. Behovet av jordinköps- och byggnadslån är betydande, i synnerhet som priset på odlingsjord och byggnadsförnödenheter i landskapet ställer sig högre än i allmänhet i riket. Ombildandet av små lägenheter till självständiga, livsdugliga jordbrukslägenheter fordrar betydande krediter ur allmänna medel. Utskottet har på grund av jämförelse med lägenhetsantalet i riket och i landskapet ansett, att anslaget för jorddispositions-lån kunde höjas till 70 Mmk.

I:6. Amorteringslån för främjande av upplagring av spannmål, potatis och trädgårdsprodukter. Vid behandlingen av detta anslag hörde utskottet diplomekonomen Klas Eklund, som meddelade, att undersökningarna om möjligheterna att inrätta ett fryseri i Mariehamn fortsätta men att planerna ännu icke fått så fast form, att finansieringsplan kunnat uppgöras. Under sådana omständigheter är kreditbehovet för en sådan anläggning tillsvidare obekant. Utskottet förutsätter, att eventuellt erforderligt tillägg på anslaget beaktas i tilläggsbudget under inkommande år.

I:3. Amorteringslån för turismens främjande. Utskottet har hört landskapskamreraren Erik Rask, som meddelat, att lån beviljats ur anslaget upp till 40 % av godkända kostnadsberäkningar för turistanläggningar. Lånen beviljas med en amorteringstid om 10 år och mot 3 % ränta. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen tid efter annan kontrollerar, att de med lån understödda anläggningarna användas på det sätt lånevillkoren förutsätta.

Efter införande av utskottets ändringsförslag har utgiftssidan stigit med 25.865.400 mk.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1961 och berättiga landskapsstyrelsen att upptaga för budgetens förverkligande erforderliga lån, med beaktande av nedanstående ändringar:

Landskapsstyrelsen förslags.
Utskottets förslag.

I N K O M S T E R

5 Avdelningen.

I. Finansieringsinkomster.

Avräknings- och ränteinkomster.

Statsanslag för skattefinansiell utjämning:

a) Förskott för år 1961	1.079.652.777	<u>1.105.518.177</u>
b) Utjämningsreglering för tidigare år	1.000	

Summa I kap. 1.079.806.777 1.105.672.177

Summa 5 Avdelningen 1.079.806.777 1.105.672.177

Summa inkomster mk 1.234.654.202 1.260.519.602

U T G I F T E R

1 Huvudtiteln. Landstinget.

I. Allmänna landstingskostnader.

Landstingsmännens arvoden, dagtraktamenten och resekostnader (förslagsanslag)

7.500.000 9.500.000

Summa I kap. 12.449.360 14.449.360

Summa 1 Huvudtiteln 12.449.360 14.449.360

2 Huvudtiteln. Landskapsstyrelsen.

I. Centralförvaltningskostnader.

Ledamöternas i landskapsstyrelsen arvoden, dagtraktamenten och resekostnader (förslagsanslag)

2.500.000 3.250.000

Summa I kap. 33.522.500 34.272.500

Summa 2 Huvudtiteln 33.522.500 34.272.500

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildnings-

-14-

väsendet.

=====

I. Ålands lyceum.

Avlöningar:

5 äldre lektorer, grund-		
lön å 823.200 (28 lkl)	<u>4.116.000</u>	
1 äldre lektor, grundlön		
(27 lkl)	<u>785.400</u>	

	24.133.465	<u>24.171.265</u>
--	------------	-------------------

Summa I kap.	32.972.645	<u>33.010.445</u>
--------------	------------	-------------------

XII. Särskilda anslag.

Till landskapsstyrelsens disposition		
för undervisnings- och bildningsväsendet	500.000	<u>1.000.000</u>
Summa XII kap.	18.590.000	<u>19.090.000</u>

Summa 5 Huvudtiteln	286.485.752	<u>287.023.552</u>
---------------------	-------------	--------------------

6 Huvudtiteln. Näringarnas främjande.		
=====		

II. Fisket.

Fiskeriundersökningar (förslagsanslag)	800.000	<u>1.000.000</u>
--	---------	------------------

Summa II kap.	9.141.800	<u>9.341.800</u>
---------------	-----------	------------------

III. Den privata skogshushållningen.

Bidrag för skogsförbättringsarbeten		
(reservationsanslag)	2.000.000	<u>4.000.000</u>

Främjande av och tillsyn över den pri-		
vata skogshushållningen	500.000	<u>800.000</u>

Summa III kap.	8.129.900	<u>10.429.900</u>
----------------	-----------	-------------------

Summa 6 Huvudtiteln	68.790.300	<u>71.290.300</u>
---------------------	------------	-------------------

7 Huvudtiteln. Kommunikationsväsendet.		
=====		

II. Vaghållningen.

Underhåll av landsvägarna och bygdevägarna
(förslagsanslag)

d) understödande av bilfärjetrafik

Vårdö-Brändö 7.000.000 7.000.000

V. Särskilda anslag.Motorfordonstrafiken.

Avlöningar:

1 trafikinspektör, årsarvode (26 lkl) 749.400 749.400

8 Huvudtiteln. Sociala utgifter.
=====

II. Ålands arbetsförmedlingsbyrå.

Avlöningar (förslagsanslag) 1.022.400 1.100.000

Summa II kap. 1.786.400 1.863.000

Summa 8 Huvudtiteln 26.191.400 26.269.400

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.
=====

V. Kommunikationsväsendet.

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten

(reservationsanslag) 62.000.000 77.000.000

Summa V kap. 75.650.000 90.650.000

Summa 10 Huvudtiteln 105.119.500 120.119.500

11 Huvudtiteln. Understödslån.
=====

I. Näringarnas främjande.

orddispositions lån (reservationsanslag) 65.000.000 70.000.000

Summa I kap. 100.500.000 105.500.000

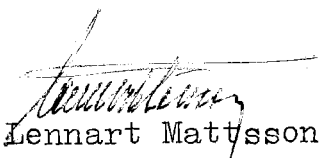
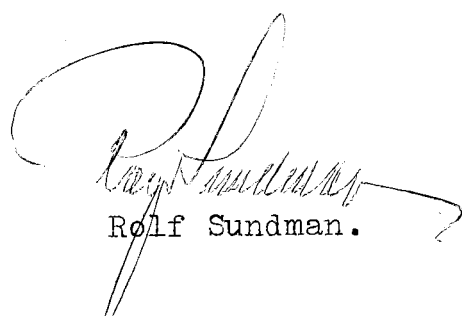
-16-

Summa 11 Huvudtiteln 191.700.000 196.700.000

Summa utgifter mk 1.234.654.202 1.260.519.602

Mariehamn, den 4 december 1960.

På finansutskottets vägnar:

Lennart Mattsson.
Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lennart Mattsson, viceordföranden Evald Häggblom (delvis), ledamöterna Clemes (delvis), Danielsson och Gunnar Häggblom (delvis) samt suppleanterna Förbom (delvis) och Eriksson (delvis).

<u>Inkomster:</u>			
1 Avd. Skatter o. avg.av skatteinatur	12.500.000	14.000.000	14.000.000
2 Avd. Ink. från sjukv.inrättn.	79.150.000	79.267.000	79.267.000
3 Avd. Ink. av blandad natur	32.461.500	36.580.425	36.580.425
4 Avd. Återburna understödslån	13.000.000	25.000.000	25.000.000
5 Avd. Finansieringsinkomster	916.347.834	1.079.806.777	1.105.672.177
Summa	1.053.459.334	1.234.654.202	1.260.519.602
<u>Utgifter:</u>			
1 Ht. Landstinget	12.279.980	12.449.360	14.449.360
2 Ht. Landskapsstyrelsen	30.559.400	33.522.500	34.272.500
3 Ht. Polisvården	25.927.540	30.507.800	30.507.800
4 Ht. Hälso- och sjukvården	189.312.020	200.434.510	200.434.510
5 Ht. Undervisnings- och bildningsväsendet	257.991.294	286.485.752	287.023.552
6 Ht. Naringarnas främjande	59.495.400	68.790.300	71.290.300
7 Ht. Kommunikationsväsendet	112.168.900	116.235.080	116.235.080
8 Ht. Sociala uppgifter	19.325.000	26.191.400	26.269.400
9 Ht. Diverse anslag	60.040.000	62.715.000	62.715.000
10 Ht. Investeringsutgifter	107.356.800	105.119.500	120.119.500
11 Ht. Understödslån	178.500.000	191.700.000	196.700.000
12 Ht. Finansieringsutgifter	503.000	100.503.000	100.503.000
Summa	1.053.459.334	1.234.654.202	1.260.519.602